

Částice 2 - procvičování

1. Vyhledejte v textu všechny částice a podtrhněte je.

Plž

Mluvil jsem **tuhle** s plžem –

a smál se mi ten plž,

že **prý** my lidi vržem.

A já mu řekl:

„Kuš!

My **totiž** máme klouby,

ať žena, nebo muž.

Vy o tom víte **houby**,

tak běž a nezlob **už!**“

Slovo ať zde má funkci spojky!

2. Pak vyhledejte v textu všechny (modální) částice.

a) Vodní toky představují vedle cest **nepochybně** další důležité dopravní tepny. Historicky je u nás nákladní říční doprava doložena **snad pouze** na dolním toku řeky Labe. Šlo **zároveň** i o dopravu mezistátní, jak dokládají záznamy o placení cel z Ústí nad Labem (1075), Děčína či Litoměřic. Doloženo je **rovněž** využití lodí pro účely válečných výprav. Ostatní řeky **pravděpodobně** pro říční dopravu využívány nebyly, ale některé toky se **určitě** v raném feudalismu využívaly k plavení dřeva.

b) Ve středověku obnášelo cestování **nepochybně** řadu obtíží a bývalo **opravdu** zdlouhavé. Zatímco po souši urazil královský průvod za den **asi** 30 km, říční lodě na Rýnu dokázaly denně zvládnout 100 **až** 150 km.

3. Vyhledejte ve větách částice a určete, které z nich jsou *prací, modální, vytykáci nebo odpověďové*. Pracujte se Slovníkem spisovné češtiny.

Stalo se to **už** dávno. Má **snad** někdo otázky? **Ať** dlouho nečekám! Eva **právě** přišla. Cesta k náměstí vede **určitě** tudy. **Ano**, přijdu co nejdřív. Setkali se **pravděpodobně** včera odpoledne. Říkala, že **možná** přijde. Květiny jsem před odjezdem **opravdu** zalila. **Kéž** by mě přišla navštívit! Zastavil **přímo** u našeho domu. Zastavila se **možná** u babičky. **Ne**, nepřišel. Je **to asi** pravda. On je **prý** nejlepší žák ze třídy. **Ať** zůstane doma. Budu o tom **nepochybně** uvažovat. **Skutečně** jsi na to přišel sám? **To** je **ovšem** chyba.

8. Porovnejte tučně vtištěná slova v obou sloupcích. Poznáte, čím se od sebe liší?

1.	a) To je ale nesmysl!	b) Počítal rychle, ale s chybami.
2.	a) Že to neuhodneš?	b) Myslím, že se zítra zastaví.
3.	a) Však ty nakonec přijdeš.	b) Chtěl jít odpoledne na fotbal, zůstal však doma.
4.	a) Půjdeš tam právě ty.	b) Právě přišel.

5.	a) Což takhle dát si zmrzlinu?	b) Takhle už se příště nechovej.
6.	a) On to bratr nějak udělá.	b) Až bratr přijde, on to udělá.
7.	a) To mě bolí hlava.	b) Nezapomeň na to .

Tučně vyištěná slova v prvním sloupci jsou částice.

9. Rozhodněte, jakým slovním druhem jsou zvýrazněná slova. Pracujte se Slovníkem spisovné češtiny.

Kdyby už přestalo pršet! **Kdyby** si vzal deštník, nebyl by tak promočený. – Zdálo se mi, **že** vypadá mnohem lépe. **Že** tomu věříš? – **Vážně** tam nepůjdu. Myslel to opravdu **vážně**. – **Ona** Jana to vůbec netuší. **Ona** tam bude také? – Řekl to **přímo** jemu. Díval se mu **přímo** do očí. – Venku bylo moc **hezky**. Jen zůstaň **hezky** doma! – **Právě** připravuji večeři. To se mi **právě** nezdá. – **Aby** se nám tak pokazilo auto! Odešel dřív, **aby** stihl v televizi sportovní přenos.

12. Označte řádek, ve kterém není částice.

- a) Byl to ovšem omyl.
- b) Tak to bychom měli z krku.
- c) Jen když nebude pršet.
- d) **Úkoly uděláme pak.**

15. Poznáte, v které větě je slovo *sotva* částicí? Jakým slovním druhem je v dalších větách? Správné řešení si ověřte ve Slovníku spisovné češtiny.

- a) Sotva přišel, začali jsme večeřet.
- b) **To se sotva naučí.**
- c) Sotva stál na nohou.